

Bruxelles, den 6.11.2017
COM(2017) 642 final

**RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET, DET
EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET**

ledsagedokument til midtvejsevalueringen af LIFE-programmet

{SWD(2017) 355 final} - {SWD(2017) 356 final}

1. Indledning

LIFE-programmet ("LIFE") 2014-2020 er EU's finansieringsinstrument til miljø- og klimaindsatsen. LIFE-programmets overordnede mål er at hjælpe med at gennemføre og udvikle EU's miljø- og klimapolitik og -lovgivning ved at samfinansiere projekter med EU-merværdi.

I henhold til den generelle vejledning om retningslinjer for bedre regulering¹ undersøges i denne midtvejsevaluering LIFE-programmets relevans og EU-merværdi. Evalueringen ser på, om programmet fortsat er relevant for de problemstillinger, som det skal løse, samtidig med at det tilfører en merværdi i forhold til, hvad medlemsstaterne ville have opnået på egen hånd. Evalueringen vurderer også, hvorvidt LIFE når dette på en effektiv og omkostningseffektiv måde, og hvorvidt programmets bestemmelser er i overensstemmelse med andre programmer.

I denne rapport sammenfattes de vigtigste evalueringresultater, der uddrages konklusioner og gives anbefalinger til opfølgning. Den ledsages af et arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene, som viser resultaterne af evalueringen i detaljer.

2. Baggrund

LIFE-programmet blev iværksat i 1992 og er blevet evalueret flere gange i sin 25-årige levetid. Det nuværende program (2014-2020) er resultatet af disse evalueringer og inddrager erfaringerne fra gennemførelsen af tidligere programmer.

Den aktuelle LIFE-forordning (EU) nr. 1293/2013 fastlægger EU's finansielle instrument til støtte for miljø-, naturbeskyttelses- og klimaprojekter i hele EU.

Programmets generelle mål er:

1. at bidrage til overgangen til en kulstoffattig økonomi, der er ressourceeffektiv og modstandsdygtig over for klimaændringer, til beskyttelsen og forbedringen af miljøkvaliteten og til at standse og vende biodiversitetstab
2. at forbedre udviklingen, gennemførelsen og håndhævelsen af Unionens miljø- og klimapolitik og -lovgivning og at fungere som katalysator for og fremme integrationen og mainstreamingen af miljø- og klimamålsætninger i andre politikker og praksis
3. at støtte bedre miljø- og klimaforvaltning på alle niveauer, herunder bedre inddragelse af civilsamfundet, NGO'er og lokale aktører
4. at støtte gennemførelsen af det syvende miljøhandlingsprogram.

Budgettet for det nuværende LIFE-program er 3,4 mia. EUR.

LIFE-programmets størrelse gør, at det ikke er beregnet til at løse miljø- og klimaproblemer, men derimod at fungere som en katalysator, der fremskynder ændringer.

---

¹ SWD(2015) 111 final, Arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene, Better Regulation Guidelines (retningslinjer for bedre regulering).

3. Metoder

Midtvejsevalueringen omfatter programmets to første år (2014-2015) og er i vid udstrækning baseret på den eksterne undersøgelse foretaget af en uafhængig konsulent (undersøgelse fastsat i LIFE-forordningen). Undersøgelsen blev gennemført mellem marts 2016 og januar 2017. Undersøgelsen var baseret på omfattende dokumentationsundersøgelser og data og indikatorer fra projektdatabaser, der specifikt er udformet til at håndtere LIFE-forslag og projekter.

Der blev også afholdt en høring af de vigtigste interessentgrupper², fem supplerende undersøgelser og mere end 120 interviews samt en offentlig høring.

Midtvejsevalueringen gennemgår de nye elementer i LIFE-programmet og ser på, hvordan disse er accepteret af LIFE-interessenter, samt de foreløbige resultater i forhold til de oprindelige forventninger.

4. Gennemførelse – status

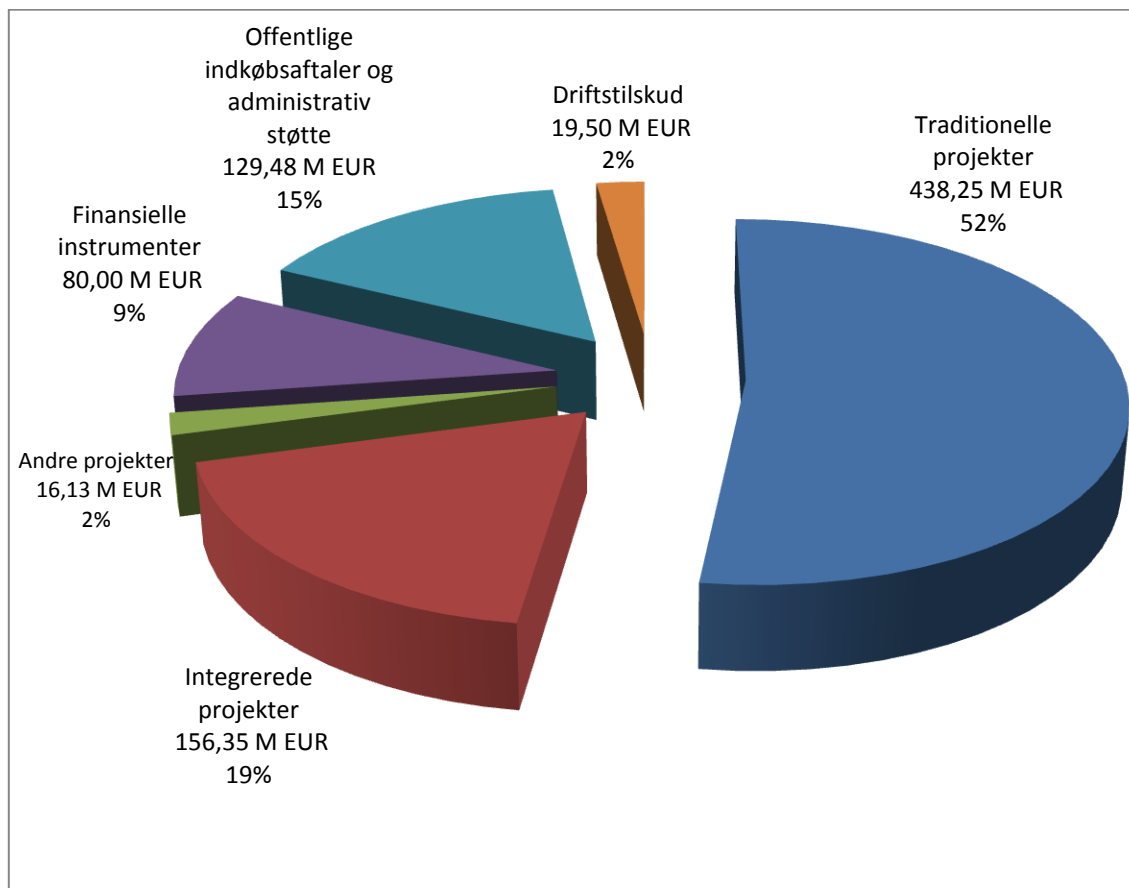
Som vist i nedenstående figur er de aktiviteter, som tegner sig for den største del af budgettet, traditionelle og integrerede projekter fulgt af offentlige indkøbsaftaler/administrativ støtte og bidrag til finansielle instrumenter.

Budgetbeløbene overholder det loft, der er fastsat i forordningen, dvs. at mindst 81 % skal tildeles projekter, som støttes gennem tilskud, eller, hvor det er relevant, finansielle instrumenter.

---

² Projektstøttemodtagere, eksperter fra overvågningsgruppen, afviste ansøgere, nationale kontaktpunkter og nationale knudepunkter, Kommissionen, EASME og EIB-tjenestemænd.

Figur 1 — LIFE 2014-2015 — fordeling af midler

a. Tilskud

Efterspørgslen efter finansiering af traditionelle projekter synes at være meget stor. Det gennemsnitlige forhold mellem indgivne forslag og projekter, som tildeles støtte, er 9:1, med et spænd på 12:1 for det prioriterede område miljøforvaltning og information til 5:1 for området modvirkning af klimaændringer.

Tilskuddene gives til en lang række forskellige organisationer: lige fra små og store virksomheder (44 % i alt, hvoraf 33 % er små og mellemstore virksomheder) til private ikke-kommercielle organisationer (24 %) og offentlige organer (32 %).

Integrerede projekter³ er medtaget for første gang under det nuværende program. Lige fra starten har efterspørgslen for de integrerede projekter oversteget de disponible ressourcer i alle faser af tildelingsproceduren. Ud af 66 indgivne idéoplæg fik 15 projekter tildelt støtte i 2014-2015.

Forslag til integrerede projekter modtaget i 2014 og 2015 udgør et LIFE- og ikke-LIFE-samfinansieringsbeløb på i alt 283 mio. EUR. Denne samfinansiering burde facilitere den samordnede brug af ca. 3,5 mia. EUR i alt.

³ Der er tale om projekter, som gennemfører miljø- eller klimastrategier, som kræves i henhold til EU-lovgivningen, i et stort geografisk område.

Der blev iværksat fjorten kapacitetsopbygningsprojekter for at støtte aktiviteter, som hjælper medlemsstaterne med at opbygge deres kapaciteter, så de kan deltage mere effektivt i LIFE-programmet. Alle undtagen én af de støtteberettigede medlemsstater indgav forslag.

Nyheder indført i forvaltningen af tilskud:

- I 2014 fik Forvaltningsorganet for Små og Mellemstore Virksomheder (EASME) overdraget forvaltningen af driftstilskud og traditionelle tilskud samt kapacitetsopbygningsprojekter under de to delprogrammer og integrerede projekter og projekter om teknisk bistand under delprogrammet for klimainsats.
- Med sigte på at overvåge projektresultater og -virkninger blev der opstillet et omfattende sæt kvantitative og kvalitative indikatorer i det flerårige LIFE-arbejdsprogram (MAWP) for 2014-2017. Værdier for disse indikatorer indsamles på projektniveau og bruges til at skønne projektets forventede miljø- og klimaindvirkning i tilskudsfasen og til at overvåge og vurdere de løbende resultater i takt med gennemførelsen. De aggregeres også, således at programmets resultater kan vurderes.

b. Finansielle instrumenter

To nye finansielle pilotinstrumenter — faciliteten til finansiering af naturkapital (NCFF) og instrumentet til privatfinansiering af energieffektivitet (PF4EE) — er blevet indført i det nuværende program med sigte på at afprøve innovative tilgange.

PF4EE understøtter investeringer til gennemførelse af medlemsstaternes handlingsplaner for energieffektivitet gennem finansielle formidlere.

Indtil nu⁴ er der indgået seks aftaler med lokale formidlende banker inden for rammerne af PF4EE. I begyndelsen forventede PF4EE, at investeringer i energieffektivitetsprojekter ville beløbe sig til i alt 540 mio. EUR. Men under hensyntagen til disse resultater og andre aftaler, som i øjeblikket gennemgås, forventer Den Europæiske Investeringsbank (EIB) nu, at investeringerne vil beløbe sig til 1 mia. EUR (430 mio. EUR fra EIB og 570 mio. EUR fra finansielle formidlere). De oprindelige 80 mio. EUR fra LIFE-programmet forventes således at have i en løftestangseffekt på faktor 12,5.

NCFF er udformet med henblik på at demonstrere, at naturkapitalprojekter kan generere indtægter eller spare omkostninger. Den har til formål at indføre en række reproducerbare, solide aktiviteter, der kan tjene som "proof of concept" og godtgøre sådanne aktiviteter attraktivitet over for potentielle investorer, ved direkte at adressere målene for biodiversitet og klimatilpasning.

Siden lanceringen af instrumenterne i februar 2015 har EIB gennemgået et stort antal potentielle aktiviteter. Den første aktivitet blev undertegnet i april 2017 og to eller tre yderligere forventes undertegnet i resten af 2017.

En række potentielle aktiviteter, som blev gennemgået, blev ikke til noget, navnlig på grund af vanskeligheder med at udvikle et forretningskoncept. Dette bekræfter de udfordringer, der blev identificeret i den forudgående vurdering.

---

⁴ Januar 2017.

Der arbejdes på at indføre en større brug af NCFE's facilitet for teknisk bistand samt mere målrettede salgsmæssige og andre støtteaktiviteter for at øge antallet af finansierede aktiviteter.

5. Evaluering

Dette afsnit indeholder en sammenfatning af evalueringen. Yderligere oplysninger findes i det tilknyttede arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene⁵.

a. Effektivitet

Der foreligger ingen resultater på dette tidlige stadium af programmets gennemførelse. Der er dog dokumentation for, at de forventede resultater af de projekter og aktiviteter, der gennemføres, opfylder alle programmets målsætninger.

Ifølge den eksterne undersøgelses resultater forventes igangværende projekter at bidrage til "effektiviteten" på flere måder, herunder ved at:

- forbedre bevaringsstatus for naturtyper, arter og Natura 2000-områder
- mindske kemikaliers skadelige indvirkning på helbredet og miljøet for ca. 1,6 mio. mennesker over 5 år
- nedbringe energiforbruget (ca. 600 000 MWh pr. år) ved at anvende bedste praksisløsninger og
- øge produktionen af energi fra vedvarende kilder (ca. 500 000 MWh pr. år fra forskellige kilder).

Ud fra en foreløbig analyse af de igangværende projekter i 2014 og 2015 ser det ud til, at de allerede adresserer 70 % af de milepæle, der skal nås i 2017, som anført i det første flerårige arbejdsprogram. Disse forventede resultater giver tillid til, at LIFE-programmet 2014-2020 er på rette vej til at bidrage væsentligt til dets generelle resultater.

De første resultater af evalueringen og dokumentation fra det tidligere LIFE+-program bekræfter, at det nuværende LIFE-program spiller sin rolle godt. Det fungerer som en katalysator for finansiering, deling af bedste praksis og støtte til aktioner med henblik på at forbedre og fremskynde ændringer.

Programmet understøtter Europa 2020-strategien ved at finansiere projekter, som forventes at bidrage til ressourceeffektivitet og bæredygtig vækst samt fremme innovation. Det finansierer også projekter, der forventes at bidrage til beskæftigelsen, hvilket er en betydelig ekstra fordel ud over LIFE-programmets primære mål.

Nogle af de seneste politiske udviklinger, hvis forberedende arbejde er blevet finansieret via LIFE, herunder navnlig pakken om den cirkulære økonomi, som blev vedtaget i 2015, klimaaftalen og energirammen for 2030, som blev vedtaget i 2014, gennemførelsen af Parisaftalen, der blev ratificeret i 2016, og EU's tilpasningsstrategi forventes at bidrage til at forme den europæiske økonomi i de kommende årtier.

Programmets vigtigste elementer, som har en positiv indvirkning på virkeliggørelsen af målene, kan sammenfattes som følger:

- programmet er fleksibelt og i stand til at reagere hurtigt på nye behov og prioriteringer

---

⁵ SWD(2017)XXX.

- det omfatter en lang række interessenter, som sætter pris på programmet for relevansen og kvaliteten af dets aktioner, som på en konkret måde tager hensyn til lokale behov og
- blandingen af aktioner er særligt effektiv. Der er tale om kombination af aktiviteter, som baserer på 25 års erfaring — med traditionelle projekter og nye initiativer som integrerede projekter, projekter vedrørende kapacitetsopbygning og teknisk bistand — som forventes at øge programmets effektivitet.

To faktorer, som gør det sværere at nå målene, er behovet for at:

- håndtere et stort antal prioriteter og nye udfordringer — såsom den cirkulære økonomi, at nå målene for klima- og energirammen for 2030, hvilket forudsætter betydelig innovation, gennemførelsen af Parisaftalen, den mulige revision af EU's tilpasningsstrategi, behovet for at gennemføre direktiverne om fugle og levesteder⁶, gennemførelsen af 2030-dagsordenen og målene for bæredygtig udvikling⁷ — inden for grænserne af de disponible finansielle ressourcer, hvilket betyder, at det ikke er alle målsætninger og prioriterede områder, der kan dækkes af passende projekter og
- overvinde hindringer — såsom støttemodtagernes mangel på finansielle ressourcer og/eller manglende kapacitet/menneskelige ressourcer til at planlægge en investering, hvilket begrænser muligheden for at reproducere og overføre projektets resultater — ved at indføre skræddersyede eller ad hoc-ledsageforanstaltninger.

b. Omkostningseffektivitet

Den eksterne undersøgelse har taget hensyn til de forventede resultater af nogle af de projekter, der er udvalgt under indkaldelserne af forslag i 2014 og anslået, at de ville give en samfundsmæssig gevinst på 1,7 mia. EUR. Det er over fire gange det samlede LIFE-budget for 2014.

Hvad angår forvaltningen af LIFE-programmet, er den eksterne undersøgelse kommet frem til, at LIFE lader til at koste mindre at forvalte end de andre EU-finansierede programmer. Herved tages der højde for de finansielle ressourcer, der er afsat til EASME som en procentdel af midlerne, der er outsourcet til de forskellige programmer.

Det blev oprindeligt anslået, at overdragelsen af forvaltningen fra Kommissionen til EASME (outsourcing) ville medføre en omkostningseffektivitetsgevinst på 8,2 mio. EUR i perioden 2014-2020 sammenlignet med et scenarie, hvor tilskudsforvaltningen ville være forblevet inden for Kommissionen. De seneste nye tal, baseret på de faktiske omkostninger for EASME i de første tre år af programmets gennemførelse, viser, at den forventede effektivitetsgevinst forventes at være lidt større.

Alle LIFE-interessenter anser EASME's arbejde for at være værdifuldt.

Den eksterne undersøgelse pegede på nødvendigheden af at forenkle LIFE-procedurene for tilskud. Undersøgelsen pegede på foranstaltninger til at mindske byrden for forslagsindgivelse, rapporteringskrav og indikatorer. Dette vil blive undersøgt nærmere i det næste flerårige arbejdsprogram. I undersøgelsen blev der også peget på områder, hvor de nationale kontaktpunkter kan forbedre deres resultater ved at sikre minimumsstandarder for

---

⁶ Resultaterne af den nyligt afsluttede evaluering af direktiverne om fugle og levesteder (fitnessstjek) bekræftede direktivernes store relevans og den strategiske rolle, som LIFE-programmet spiller med hensyn til at støtte deres gennemførelse, samt behovet for at forbedre deres gennemførelse væsentligt.

⁷ Se COM(2016) 739 final.

bistand i alle medlemsstater og have en mere proaktiv tilgang. Kommunikationsstrategien for LIFE vil også skulle målrettes bedre mod publikum og levere vigtige budskaber, som er emne- og målspecifikke, så der sikres en mere struktureret koordinering mellem aktørerne.

c. Sammenhæng

Ud fra de foreløbige resultater er den interne struktur af LIFE-programmet i overensstemmelse med Unionens politikker og prioriteter og har gjort det muligt at tackle de nuværende og nye udfordringer.

Den eksterne undersøgelse konstaterede, at de igangværende projekter ofte bidrager til mere end ét prioriteret område og derfor har en kombineret virkning, der giver synergier. F.eks. bidrager projekter om modvirkning af klimaforandringer ofte til tilpasning til klimaændringer, natur og biodiversitet, luftkvalitet og ressourceeffektivitet.

LIFE er udformet som et supplement til andre af EU's finansieringsprogrammer.

Sammenlignet med andre EU-finansieringsprogrammer er LIFE det eneste program med en direkte miljø- og klimaindsats: hvor andre programmer adresserer miljø- og/eller klimaproblemer er denne indsats et led i at nå andre overordnede mål (som f.eks. forskning eller udvikling af landdistrikter). Det begrænser potentielle overlapninger.

Resultaterne af evalueringen bekræfter, at LIFE og Horisont 2020 bidrager til fælles mål på forskellige og sommetider komplementariske måder. I løbet af de første år af gennemførelsen har de fungeret på en gensidigt forstærkende måde.

LIFE har en mekanisme, som opmuntrer LIFE-projekter til at benytte resultaterne af miljø- og klimaforskning og innovation, der er fremgået af Horisont 2020 og foregående rammeprogrammer. Via denne metode kan viden og løsninger, som er udviklet, afprøves og udbredes gennem EU-finansierede forskningsaktiviteter, implementeres og opskaleres.

Det gælder f.eks. de europæiske struktur- og investeringsfonde (ESIF), hvor komplementariteten med LIFE anerkendes i forordningen om fælles bestemmelser og systematisk kontrolleres i alle programmeringsdokumenterne (såsom partnerskabsaftalerne og de operationelle programmer).

Selv om det er vanskeligt at vurdere, hvorvidt og i hvilket omfang det fungerer på dette tidlige stadium af gennemførelsen af alle programmer, kan det siges at:

- integrerede projekter forventes at tiltrække ca. 1,98 mia. EUR i finansiering fra andre EU-programmer (ELFUL, EFRU, INTERREG, ESF, EHFF og Horisont 2020) efter en LIFE-investering på 153 mio. EUR. Det betyder, at LIFE har haft succes med at forbinde en række forskellige EU-finansieringskilder i ti medlemsstater, som har valgt at indføre integrerede projekter vedrørende miljømæssige aspekter af natur, luft, vand og affald og for klimaindsatsprojekter vedrørende arealanvendelses- og tilpasningsspørgsmål
- der er en vis dokumentation for, at denne type mekanisme har fungeret tidligere for projekter vedrørende udvikling af landdistrikterne og Interreg-projekter, som først blev afprøvet under tidligere LIFE-programmer.

d. Relevans

Der er dokumentation for, at LIFE-programmet er effektivt og omkostningseffektivt, når det gælder håndteringen af de vigtigste prioriteter og at bidrage til definitionen af vejen frem for nye udfordringer såsom EU's biodiversitetsstrategi, klima- og energirammen for 2030, der

kræver betydelig innovation, gennemførelsen af Parisaftalen, den mulige revision af EU's tilpasningsstrategi og den cirkulære økonomi.

Som det fremgår af resultaterne af den eksterne undersøgelse, imødekommer LIFE-programmet behovene hos et bredt udsnit af støttemodtagerne, som indgiver et forslag, der ønskes finansieret via LIFE-programmet, også selv om samfinansieringen er lavere end under andre programmer. LIFE giver faktisk mulighed for at tackle spørgsmål og problemstillinger, som ikke er dækket af andre programmer.

Ifølge resultaterne af høringen af interessenter er der meget få af LIFE-projekterne, der ville være blevet iværksat, eller resultater der ville være nået, uden støtte fra programmet. Det gælder navnlig inden for naturbeskyttelse og bevarelse af biodiversitet, bortset fra direkte Natura 2000-betalinger til landbrugere⁸, som har et andet anvendelsesområde og finansieringsstruktur, idet der ikke er andre specifikke finansieringskilder end LIFE, hvilket også blev fremhævet af projektstøttemodtagere i interviews.

Ifølge interessenterne ville et ophør af LIFE:

- mindske medlemsstaternes kapacitet til og i nogle tilfælde deres engagement i at forfølge EU's mål for miljøbeskyttelse og klimaindsats, hvilket også vil have en negativ indvirkning på beskæftigelsen og den økonomiske vækst
- føre til en ringere støtte til innovative miljøløsninger⁹.

e. EU-merværdi

Med udgangspunkt i den eksterne undersøgelses konklusioner forventes LIFE-programmet at have en stor EU-merværdi, fordi det:

- sikrer sammenhæng mellem EU's miljø- og klimalovgivning og -politikker, hvilket bidrager til deres gennemførelse og håndhævelse
- fremmer en mere effektiv vidensdeling ved at være en platform for udveksling af bedste praksis og viden om gennemførelsen af EU's lovgivning og politikker. LIFE giver aktører fra hele EU mulighed for at lære af hinandens erfaringer og dermed løse specifikke miljø- og klimaproblemer bedre og mere effektivt
- giver en god grad af solidaritet og ansvarsdeling, idet miljøaktiver, som er offentlige goder, er ujævnt fordelt i EU
- giver en bedre reaktion på grænseoverskridende udfordringer, som næppe kan løses af medlemsstaterne alene og

---

⁸ Disse betalinger finansieres af ELFUL og skal kompensere landbrugerne for de ulemper og begrænsninger, der pålægges i de udpegede Natura 2000-områder. Se Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1305/2013 af 17. december 2013 om støtte til udvikling af landdistrikterne fra Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL) og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 1698/2005.

⁹ I henhold til LIFE-projektstøttemodtagere vil der være færre innovative pilotprojekter eller tekniske demonstrationsprojekter, færre miljørelevante innovationsaktiviteter, navnlig fra SMV'er, og det, der ville forsvinde, er støtte til at levere løsninger med henblik på forudgående afprøvning inden kommerialisering (risikodeling) af innovative miljøløsninger.

- har en katalysator- og løftestangsvirkning ved at eliminere indledende hindringer for gennemførelsen af EU's miljø- og klimapolitik og ved at afprøve nye tilgange med henblik på fremtidig opskalering.

Selv om de endelige resultater endnu ikke foreligger:

- er der værktøjer på plads til at udvælge de projekter, der har den største relevante EU-merværdi, og til at følge dem i alle faser af projektets livscyklus
- bekræftes programmets EU-merværdi af resultaterne fra tidligere evalueringer og fremføres af langt størstedelen af de hørte parter i den offentlige høring.

f. Projekters bæredygtighed, virkning og/eller reproducerbarhed til dato

Programmets gennemførelsesprocedurer ser nøje på projekters potentielle bæredygtighed/reproducerbarhed over hele deres levetid.

En nylig rapport¹⁰ viser, at gennemsnitligt 83 % af projekterne er økonomisk bæredygtige¹¹ efter udløbet af LIFE-finansieringen. Denne analyse er baseret på projekter under Life+ og tager ikke hensyn til forbedringer i det nuværende LIFE-program. Ligeledes viser de svar, der er indsamlet i rundspørget, at demonstrations- og overførselspotentialer for LIFE-projekters resultater for størstedelens vedkommende (78 %) er godt eller meget godt.

I den offentlige høring blev respondenterne også spurgt, om LIFE-projekter har medført positive langsigtede virkninger. Over 80 % af respondenterne mente, at projekter havde middelgode eller gode positive virkninger på langt sigt.

Høringerne viste dog, at hindringer for, at et projekt kan fortsætte efter EU-finansieringens ophør, har at gøre med støttemodtagers mangel på finansielle ressourcer og mangel på kapacitet/menneskelige ressourcer til at planlægge en investering (herunder eventuelle lån). Der er også mangel på initiativ fra berørte parter side og mangel på information og kommunikation inden for programmet.

Selv om det opfattes som positivt, at der kræves "efter-LIFE"-planer ved afslutningen af projektet, ville en systematisk opfølgning af alle projekter med henblik på at identificere bedste praksis og omkostningsbesparende foranstaltninger og en samlet skræddersyet støtte til de mest lovende projekter give mulighed for at realisere mere af potentialer for reproducerbarhed/bæredygtighed.

6. Konklusioner

Denne evaluering kommer på et tidligt stadium af programmets gennemførelse: de fleste projekter er endnu ikke påbegyndt og kun nogle få projekter er afsluttet, da levetiden på et LIFE-projekt er mellem 4 og 5 år. De første brugbare resultater forventes i 2019-2020.

¹⁰ Rapport om LIFE's tidligere, nuværende og fremtidige bidrag til beskæftigelsen og den økonomiske vækst: LIFE effectiveness and replicability NEEMO 2016.

¹¹ Bæredygtighed opfattes som værende evnen til at fortsætte eller følge op på aktiviteter, der er gennemført i projektets levetid, dvs. projektets levedygtighed efter LIFE-finansieringens udløb - fortsættelsen eller opfølgningen foretages af støttemodtageren selv, dennes partner eller efterfølger.

Derfor har evalueringen primært været fokuseret på de processer, der er iværksat for at nå målene, de igangværende aktiviteter (såsom allerede finansierede kontrakter/projekter) og, hvor det er relevant, deres forventede resultater.

Til trods for disse begrænsninger giver den eksterne uafhængige evaluering en rimelig vished for, at programmets gennemførelse forløber i den rigtige retning.

Den indsamlede dokumentation til dato viser, at LIFE-programmet:

- er det eneste program med en direkte miljø- og klimaindsats: andre programmer adresserer miljø- og/eller klimaproblemer, men indsatsen forfølger andre overordnede mål
- er et fleksibelt instrument, som finansierer projekter af forskellig størrelse og tiltrækker små, mellemstore og store virksomheder, universiteter, forskningscentre, nationale og lokale myndigheder, civilsamfundet og forskellige NGO'er. Som demonstreret på det seneste med det europæiske solidaritetskorp¹², som omfatter en særlig miljø- og klimapolitisk aktionsstreng, som finansieres via LIFE, kan LIFE reagere meget hurtigt på ændrede politiske og samfundsmæssige behov
- er en reaktion på bestående behov og forbedrer sin effektivitet. De nye elementer, som er indført af den nuværende LIFE-forordning, og navnlig delprogrammet om klimaindsatsen (som i sin årlige indkaldelse af forslag giver mulighed for finansiering af nyopståede prioriteter) og integrerede og kapacitetsopbyggende projekter har medført stor interesse fra de berørte parter, hvilket fremgår af det store antal indgivne ansøgninger. Herudover er de supplerende finansielle ressourcer, der mobiliseres gennem integrerede projekter, meget store, hvilket viser, at programmet fungerer fint som katalysator
- er kendt for relevansen og kvaliteten af sine aktiviteter, som går ind på de lokale behov og er synlige og værdsatte i hele EU af interessenterne og den brede offentlighed
- forventes at give valuta for pengene og kan indtil videre dokumentere en direkte og målbar virkning, f.eks. hvad angår mindskede emissioner og energiforbrug eller beskyttelse af biodiversiteten ved at forbedre arters bevaringsstatus
- er meget værdsat for dets EU-merværdi, fordi det sikrer, at EU's miljø- og klimalovgivning og -politikker anvendes på en konsekvent måde i hele EU. Det ses også som en mulighed for at reagere på grænseoverskridende og landeovergribende udfordringer, som en medlemsstat ikke kan forventes at løse alene. Det har givet mulighed for en bedre ansvarsfordeling og fremmet solidariteten med hensyn til forvaltning/bevarelse af EU's miljøaktiver. Det udgør en platform på EU-niveau for udveksling af bedste praksis og demonstrationsaktiviteter
- er i en god position til at yde et bidrag til økonomien ved at:
  - tilskynde EU's erhvervsliv til at videreudvikle miljøvenlig teknologisk kapacitet, som udgør en af EU's konkurrencemæssige fordele
  - levere resultater, som er tættere på markedet end andre fonde, demonstrere naturløsninger, som kan opskaleres via markedet eller gennem andre fonde, og derved fremme miljøvenlig beskæftigelse og

---

¹² [Se COM\(2016\) 942 final. LIFE bidrager til](#) at skabe muligheder for unge til at engagere sig i frivilligt arbejde inden for miljø- og klimaindsatsen på områder såsom beskyttelse af biodiversitet i Natura 2000-områder, forebyggelse af skovrydning og skovbrande osv.

- støtte den langsigtede økonomiske levedygtighed og stabilitet ved at fremme bæredygtig udvikling.

Nogle af de seneste politiske udviklinger, der er iværksat sideløbende med programmet, f.eks. pakken om den cirkulære økonomi, klima- og energirammen for 2030, gennemførelsen af Parisaftalen og den mulige revision af EU's tilpasningsstrategi, vil forme EU's økonomi i de kommende årtier

- forvaltes godt, hvilket fremgår af den meget lave fejlprocent. Det betyder, at midler anvendes i henhold til de finansielle bestemmelser, samtidig med at de giver målbare resultater med en betydelig virkning i praksis. Dette sikres ved hjælp af overvågningssystemet, som muliggør rettidige forvaltningsbeslutninger.

7. **Anbefalinger**

Evalueringen fremhæver også nogle anbefalinger til forbedringer:

- behovet for at fokusere på eksisterende og nye prioriteter: den cirkulære økonomi, omsætning af klima- og energirammen for 2030, navnlig ved at fremme innovation, gennemførelsen af Parisaftalen, den mulige revision af EU's tilpasningsstrategi, realisering af målene i naturdirektiverne, gennemførelsen af 2030-dagsordenen og målene for bæredygtig udvikling, inden for rammerne af de disponible finansielle ressourcer. Disse prioriteter adresseres ved at finjustere finansieringen pr. prioriteret område
- eftersom det ikke er alle de oprindeligt planlagte forenklingsforanstaltninger, der er blevet indført i den nuværende forordning, er der stadig spillerum til og behov for at forenkle LIFE-procedurerne for tilskud, navnlig for indgivelse af projektforslag og rapportering
- kommunikationsstrategien skal have en mere aktiv og reaktiv tilgang, som er bedre målrettet mod publikum og leverer vigtige budskaber, som er emne- og målspecifikke. Den vil skulle sikre en mere struktureret koordinering mellem aktørerne
- der burde være mulighed for at øge projekternes reproducerbarhed og overførselspotentialer ved at fjerne hindringer for, at aktiviteter kan fortsætte efter projektets afslutning (f.eks. mangel på finansielle ressourcer og kapacitet/menneskelige ressourcer til planlægning af investeringer), og derved udvikle en pipeline af projekter til investeringer fra andre EU-kilder og den private sektor
- de nationale kontaktpunkter bør spille en større rolle for at sikre et minimumsserviceniveau i alle medlemsstater og en mere proaktiv tilgang.

Disse resultater fra midtvejsevalueringen af LIFE-programmet vil danne grundlag for forberedelsen af det næste flerårige arbejdsprogram for perioden 2018-2020 og den flerårige finansielle ramme efter 2020.